

jeg saa kom til Institutet og spurgte om Vilkaarene, saa var det de billigste Penge jeg kunde faae, nemlig til 4 pCt., altsaa billigere end i Landmandsbanken, og der var ikke Tale om nogen Provision. Det er blevet mig sagt, at Grunden hertil var, og jeg har Grund til at antage, at det var rigtigt, at Provision ikke toges af de store Kommuner, men af de smaa, og jeg har ogsaa senere set, at smaa Kommuner, som have faaet Laan hos det samme Institut, have maattet betale Provision. Her kommer altsaa ogsaa en Forskjel frem. Medens nemlig med Hensyn til Laan i Kreditforeninger den lille og den store Eiendomsbesidder ere ligestillede — selvfølgelig affet fra den Forskjel, som Eiendommenes Værdi gjør — er her et Punkt, hvor de smaa Kommuner blive mindre gunstigt stillede. — Jeg tror her tilstrækkeligt at have paavist, at det hidtil har været saaledes — og hvad der hidtil har været Tilfældet, bliver det let igen i Fremtiden — at Kommunerne med Hensyn til Renter og andre Vilkaar have været ugunstigere stillede end de faste Eiendomsbesiddere, skjøndt de frembyde lige saa stor, ja endogsaa større Sikkerhed. Hvad er Grunden dertil? Det ligger simpelthen i, at der er langt færre Laangivere i Forhold til Kommunerne, end der er i Forhold til de faste Eiendomsbesiddere. De faste Eiendomsbesiddere have Kreditforeninger, Banker, Sparekasser og forskjellige andre Pengeinstitutter og derhos Private. Hvad angaar Kommunerne, da ere de mere indskrænkede; de have ikke Kreditforeningerne; at laane Penge af Private er Noget, der sjældent vil ligge for; for en Kommune er det ikke praktisk, det vil Private ikke indlade sig paa. Hvad angaar Sparekasserne vil Forholdet lidt stille sig saaledes — jeg ser bort fra de store Sparekasser i Kjøbenhavn og enkelte større som Odense og Ringsted — at de til den Tid, Kommunerne behøve Pengene, ikke have saa mange, som behøves, til Raadighed. Det vil heller ikke altid stemme med Sparekassens Formaal, Forholdet er stundom derhos det, at Sparekassens Statuter ere til Hinder derfor. Med andre Ord, Kommunerne have langt færre Laangivere, som de kunne søge til; de Laangivere, de skulle henvende sig til, ville for største Delen være Institutter, der som industrielle Foretagender eller af andre Grunde skulle søge at skaffe Avance ud af Forretningen, og som derfor selvfølgelig tage, hvad de kunne faae hos Laansøgeren. Naar han ikke har andre Institutioner at henvende sig til, kommer han til at betale dyrt, hvorimod Kommunerne, hvis de havde deres eget

Pengeinstitut, ikke vilde komme til at betale mere ud over den behørig Rente end det, som Administrationen vil føre med sig. Og jeg antager, at Administrationen af en saadan Kreditforening vil blive mindre end ved de andre Kreditforeninger. Forholdet vil for det Første være det, at der forholdsvis vil være langt færre Laanere, og der vil ikke være Tale om noget bethdeligere Apparat, som skal sættes i Bevægelse med Hensyn til Kontrollen med de faste Eiendomme, som andre Kreditforeninger have Brug for. Jeg kan derfor ikke skjønne Andet, end at der, som Forholdene have stillet sig hidtil, er god Grund til at give Kommunerne Velighed til at drage Nytte af den gode Sikkerhed, som de frembyde, ved at give dem Afgang til i en Kreditforening lige saa let at kunne erholde Laan og paa lige saa gode Vilkaar som de faste Eiendomsbesiddere. — Der kunde spørges, om Tidspunktet er gunstigt; jeg har hørt flere sige, at de fandt, at det var et lidet gunstigt Tidspunkt at fremdrage denne Sag paa. Dertil vil jeg for det Første dog sige, at hvad enten Tidspunktet er mere eller mindre heldigt valgt, saa er Lovforslaget nu en Gang kommet frem, og er der en berettiget Blads for en saadan Kreditforening, er der ikke Grund til derfor at standse det. Saa bliver det jo den nydannede Kreditforenings Sag, om den er i Stand til at gennemføre Foretagendet. Men jeg kan iøvrigt heller ikke indrømme, at Tidspunktet er lidet gunstig valgt. Jeg tror derimod, at den Slags Foretagender sætter man bedst i Gang paa en Tid, hvor der er Fred og Ro paa Pengemarkedet. Kommer der en Tid, hvor Pengevilkaarene ere mere trykkede, tror jeg nok man vil sige: Nu er det ikke Tid at søge at sætte en Kreditforening i Gang, lad os vente, til vi faae roligere Pengeforhold. Jeg kan ikke skjønne Andet end, naar man lever paa en Tid, hvor Rentefoden er 4 pCt. eller endogsaa tilbørlig derunder for rigtig god Sikkerhed — og mere attraa Kommunerne jo ikke — naar Forholdet er det nævnte, og naar Kreditforeningsobligationerne gennemgaaende staa over pari, og naar man tør antage, at det nye Institut, hvis det bliver sat i Gang med behørig Omhu, ikke har Grund til at vente at faae sine Obligationer i lavere Kurs end andre Kreditforeninger, da kan jeg ikke se Andet, end at det netop er Tiden til at sætte Sagen i Gang. Man har anført forskellige Betragtninger imod den kommunale Kreditforening, og den ærede Forslagsstiller fremdrog flere af dem, da han indbragte Lovforslaget. Jeg skal, hvad en af dem angaar, skjøndt den er temmelig kuriøs, dog atter berøre den,